

GÖZ SAĞLIĞI VE OPTİSYENLİK ÇALIŞTAYI

GÖZ SAĞLIĞI VE OPTİSYENLİK Çalıştayı

Mesleğimizi yakından ilgilendiren güncel konuları bilimsel, hukuki ve mesleki boyutlarıyla ele almak; ortak akılla çözüm üretmek ve sektörel gelişime katkı sunmak amacıyla düzenliyoruz.

TARİH
07-07-2026

SAAT
15:30

YER
İZMİR TİCARET ODASI
(Alsancak / İzmir)

Birlikte Daha Güçlüyüz

- ORTAK AKIL**
Birlikte düşünüyor,
birlikte üretiyoruz.
- BİLİMSEL YAKLAŞIM**
Veriye dayalı, objektif ve
kanıta dayanan çözümler
üretiyoruz.
- SEKTÖREL GELİŞİM**
Sektörümüzün sorunlarına
kalıcı çözümler
üretiyoruz.
- GÜÇLÜ GELECEK**
Daha güçlü bir optisyenlik
mesleği için birlikte
ilerliyoruz.

GÖZ SAĞLIĞI VE OPTİSYENLİK ÇALIŞTAYI SONUÇ VE BİLİMSEL ÇALIŞMA RAPORU

07 Temmuz 2026
İzmir Ticaret Odası

Göz Sağlığı ve Optisyenlik Çalıştayı katılımcıları.

Bu rapor, 3. Bölge İzmir Optisyen-Gözlükçüler Odası ile İzmir Ticaret Odası 32. Gözlükçülük Meslek Komitesi tarafından düzenlenen Göz Sağlığı ve Optisyenlik Çalıştayı kapsamında hazırlanan sonuç ve bilimsel çalışma raporudur.

İçindekiler

1. Başkanın Sunuşu

2. Yönetici Özeti

3. Cilt 1

Bölüm 1- Oluşum Süreci, Amaç, Kapsam ve Metodoloji

Bölüm 2- Beklenen Etkiler

Bölüm 3- Katılımcılar

Bölüm 4- Çalıştay Programı

4. Cilt 2

Bölüm 1- Mavi Işık Korumalı Camlar ve Güneş Gözlükleri

Bölüm 2- Uluslararası Standartlar ve Laboratuvar Metodolojisi

Bölüm 3- Üç Aşamalı Laboratuvar Araştırma Planı

Bölüm 4- Bilimsel Literatürün Değerlendirilmesi ve Çalıştayı Araştırma Katkısı

Bölüm 5- Laboratuvar Veri Yönetimi ve Bilimsel Dayanak

5. Cilt 3

Bölüm 1- Aile Hekimliğinde Görme Taramaları: Halk Sağlığı Perspektifi

Bölüm 2- Mobil Otorefraktometre Sistemleri ve Ön Değerlendirme Teknolojileri

Bölüm 3- Disiplinler Arası İş Birliği ve Pilot Uygulama Modeli

Bölüm 4- Uluslararası Görme Tarama Programlarının Değerlendirilmesi ve Türkiye İçin Öneriler

6. Cilt 4

Bölüm 1- Kontakt Lenslerin Tıbbi Cihaz Niteliği ve Göz Sağlığı Açısından Değerlendirilmesi

Bölüm 2- Kontakt Lenslerin İnternet Ortamında Satışı ve Hukuki Değerlendirme

Bölüm 3- Genel Kaynakça, Ekler , Temel Çıktılar ve Çalıştay Bildirgesi

Çalıştayın İzmir Ticaret Odası Yönetim Kurulu Üyesi Sayın Nuray Eyigele İşleyen konuşması ve iyi dilek temennileriyle açılışı yapılmıştır.

Başkanın Sunuşu

Değerli Meslektaşlarımız, Akademisyenler ve Paydaşlarımız,

Göz sağlığının korunması, yalnızca sağlık hizmetlerinin değil aynı zamanda bilimsel araştırmaların, mesleki iş birliğinin ve güçlü bir mevzuat altyapısının ortak ürünüdür. Bu anlayışla, 24 Haziran 2026 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilen sektör toplantısında oluşturulan çalışma komisyonlarına bilimsel katkı sağlamak amacıyla 07 Temmuz 2026 tarihinde İzmir Ticaret Odasında Göz Sağlığı ve Optisyenlik Çalıştayı düzenlenmiştir.

Çalıştayımızda; mavi ışık korumalı gözlük camları ve güneş gözlükleri, aile hekimliğinde görme taramaları ile kontakt lenslerin tıbbi cihaz niteliği ve internet ortamındaki satışı bilimsel, teknik ve hukuki yönleriyle değerlendirilmiştir. Üniversiteler, sektör temsilcileri ve meslek mensuplarının ortak katkısıyla yürütülecek çalışmaların ülkemizde göz sağlığına ve optisyenlik mesleğinin gelişimine katkı sağlayacağına inanıyoruz.

Bu rapor, çalıştayda ortaya konulan değerlendirmelerin kayıt altına alınması ve ilgili kurumlarla paylaşılması amacıyla hazırlanmıştır.

Saygılarımla,

Serkan ÇETİN

Başkan

3. Bölge İzmir Optisyen-Gözlükçüler Odası

Yönetici Özeti

Bu rapor, 07 Temmuz 2026 tarihinde gerçekleştirilen çalıştayda ele alınan üç ana çalışma alanına ilişkin görüşleri, alınan kararları ve planlanan araştırmaları kayıt altına almaktadır. Raporun mevcut aşamasında laboratuvar, saha ve cihaz doğrulama çalışmaları henüz tamamlanmadığından; burada yer alan ifadeler nihai bilimsel bulgu veya klinik öneri değil, araştırma gündemi ve kurumsal değerlendirme niteliğindedir. Öncelikler; mavi ışık filtreli camlar ve güneş gözlükleri için tanımlı ve tekrarlanabilir bir ölçüm protokolü oluşturulması, görme taramalarında kullanılacak teknolojilerin Türkiye verileriyle doğrulanması ve kontakt lenslerin güvenli kullanımına ilişkin kanıtların mevzuat değerlendirmelerine taşınmasıdır.

ÇİLT 1 – BÖLÜM 1

Çalıştayın Oluşum Süreci

24 Haziran 2026 tarihinde İstanbul Ticaret Odası ev sahipliğinde; İstanbul Ticaret Odası, İstanbul Sanayi Odası, İzmir Ticaret Odası, Ankara Ticaret Odası, Eskişehir Ticaret Odası, Türk Optisyen-Gözlükçüler Birliği Yönetim Kurulu ile İzmir ve Konya Optisyen-Gözlükçüler Odalarının temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilen sektör değerlendirme toplantısında, göz sağlığını ilgilendiren güncel konuların bilimsel ve hukuki yönden ele alınması amacıyla çalışma komisyonları oluşturulmasına karar verilmiştir.

İzmir Ticaret Odası 32. Gözlükçülük Meslek Komitesi ile 3. Bölge İzmir Optisyen-Gözlükçüler Odası, oluşturulan bu komisyonlara bilimsel katkı sunmak amacıyla 07 Temmuz 2026 tarihinde İzmir Ticaret Odasında 'Göz Sağlığı ve Optisyonluk Çalıştayı' nı düzenlemiştir. Çalıştay; akademisyenler, sektör temsilcileri, oda yöneticileri, komisyon üyeleri ve hukuk danışmanının katılımıyla disiplinler arası bir platform olarak planlanmıştır.

Çalıştayın Amacı ve Kapsamı

Çalıştayın temel amacı; mavi ışık korumalı gözlük camları ve güneş gözlüklerine ilişkin standartlar, aile hekimliğinde görme taramaları ile kontakt lenslerin tıbbi cihaz niteliği ve internet ortamında satışı konularını bilimsel, teknik ve hukuki yönleriyle değerlendirerek ulusal düzeyde oluşturulan komisyonlara katkı sağlamaktır.

Bu kapsamda üç ana çalışma başlığı belirlenmiştir:

- Mavi ışık korumalı camlar ve güneş gözlükleri
- Aile hekimliğinde görme taramaları
- Kontakt lenslerin tıbbi cihaz niteliği ve internet satışı

Çalışma Metodolojisi

Çalıştay; sunumlar, teknik değerlendirmeler, hukuki analizler ve ortak görüş oluşturma yöntemiyle yürütülmüştür. Her başlık altında bilimsel literatür, ulusal ve uluslararası standartlar ile mevcut mevzuat dikkate alınmış; nihai değerlendirmeler katılımcıların ortak görüşleri doğrultusunda şekillendirilmiştir.

Çalıştay oturumundan genel görünüm.

CİLT 1 – BÖLÜM 2

Beklenen Etkiler

Çalıştay sonunda oluşturulacak bilimsel çıktılarla ulusal çalışma komisyonlarına katkı sağlanması, ilgili kamu kurumlarının karar süreçlerinin bilimsel verilerle desteklenmesi, optisyenlik mesleğinin bilimsel gelişimine katkıda bulunulması ve toplum göz sağlığının korunmasına yönelik yeni araştırmaların teşvik edilmesi hedeflenmektedir.

Çalıştay kapsamında gerçekleştirilen bilimsel değerlendirme oturumu.

CİLT 1 – BÖLÜM 3

Katılımcılar

Çalıştay; kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu temsilcileri, akademisyenler, sektör temsilcileri, komisyon üyeleri ve hukuk danışmanının katılımıyla disiplinler arası bir yaklaşımla gerçekleştirilmiştir.

İzmir Ticaret Odası 32. Gözlükçülük Meslek Komitesi

Ahmet YUTMAZ

Şenol TELCİLER

Şehmuz GÜLTEKİN

3. Bölge İzmir Optisyen-Gözlükçüler Odası Yönetim Kurulu

Başkan Serkan ÇETİN

YK Üyesi Uğur ÜLKER

YK Üyesi Romina ELMACI

YK Üyesi Meltem İLKBAŞARAN

3. Bölge İzmir Optisyen-Gözlükçüler Odası Bilim ve Eğitim Komisyonu

Doç. Dr. Elif DEMİRKİLİNÇ

Öğr. Gör. Hasan DURMUŞ

Öğr. Gör. Sevinç GÜLER

Öğr. Gör. Elif AKTEKİN

Biyokimyager Dr. Emir ÖZÇALIŞKAN

Opt. Nazlı ÖZGER

Opt. Ege DUMAN

Öğr. Elm. Erol ZONGÜR

3. Bölge İzmir Optisyen-Gözlükçüler Odası Cam, Çerçeve ve Kontakt Lens Komisyonu

Olca DOĞAN

3. Bölge İzmir Optisyen-Gözlükçüler Odası İlçe Temsilcilikleri

Opt. Şükriye AYYILDIZ

Opt. Eda ÇARKGİL

Opt. Sevdâ ALTUNTAŞ

Opt. İlkin BEZİRCİOĞLU

Opt. Alptekin ERGÜDEN

Opt. Gökhan IŞIK

3. Bölge İzmir Optisyen-Gözlükçüler Odası Hukuk Danışmanı

4. Av. Ufuk ÇOBAN

CİLT 1 – BÖLÜM 4

Çalıştay Programı

Çalıştay, 07 Temmuz 2026 tarihinde İzmir Ticaret Odasında gerçekleştirilmiştir. Program; açılış konuşmaları, üç bilimsel oturum, ortak değerlendirme ve kapanış oturumundan oluşmuştur.

Açılış Oturumunun Özeti

Çalıştayın açılışında İstanbul'da oluşturulan ulusal çalışma komisyonlarına bilimsel katkı sağlanmasının hedeflendiği vurgulanmış; üniversiteler, meslek kuruluşları ve sektör temsilcilerinin ortak çalışma kültürü içinde hareket etmesinin önemi değerlendirilmiştir.

Çalıştay katılımcılarının toplu fotoğrafı.

Sunum ve görüş alışverişi.

CİLT 2 – BÖLÜM 1

Mavi Işık Korumalı Gözlük Camları ve Güneş Gözlükleri

Bu bölümde çalıştayın ilk bilimsel oturumunda ele alınan mavi ışık korumalı gözlük camları ve güneş gözlüklerine ilişkin değerlendirmeler özetlenmektedir. Amaç; bu ürünlerin teknik, bilimsel ve hukuki yönlerinin mevcut standartlar ışığında değerlendirilmesi ve planlanan araştırma sürecinin çerçevesinin ortaya konulmasıdır.

Bilimsel Arka Plan

Kavramsal ayrım: “mavi ışık tehlikesi”, geniş bir spektral etki fonksiyonu üzerinden değerlendirilen fotobiyolojik risk kavramıdır; ticari “mavi ışık filtreli” ürünler ise çoğunlukla görünür spektrumun daha dar bir bölümündeki geçirgenliği değiştirir. Bu nedenle araştırma protokolünde ürün beyanı, ölçümde esas alınacak dalga boyu aralığı ve kullanılacak ağırlıklandırma fonksiyonu ile uygulanacak standart ayrı ayrı tanımlanacaktır.

Bilimsel tarafsızlık ilkesi: Mavi ışık filtreli gözlük camlarının dijital göz yorgunluğu, uyku veya maküler sağlık üzerindeki klinik yararına ilişkin kanıtlar kesin değildir. Çalışma, klinik faydayı varsaymak yerine ürünlerin optik beyanlarını ve spektral performansını nesnel olarak sınamayı amaçlamaktadır.

Güneş gözlükleri ultraviyole (UV) ışınlarına karşı koruma sağlamak üzere tasarlanırken, mavi ışık filtreli gözlük camları belirli dalga boylarındaki görünür ışığın geçirgenliğini değiştirecek optik özelliklere sahiptir. Çalıştayda bu ürünlerin performansının yalnızca üretici beyanlarıyla değil, laboratuvar verileriyle değerlendirilmesi gerektiği ortak görüşü benimsenmiştir.

Çalıştay Değerlendirmeleri

Kaçak ve standarda uygun olmayan ürünlerin bilimsel yöntemlerle değerlendirilmesi gerektiği,
Ulusal ve uluslararası standartların karşılaştırmalı olarak incelenmesi,
Üç aşamalı laboratuvar çalışma planının sürdürülmesi,
Üniversiteler arası iş birliği ile akademik yayın hazırlıklarının başlatılması,
Türk Oftalmoloji Derneğinden bilimsel görüş alınması.

Planlanan Birinci Aşama

Numune temini, kodlama, spektrofotometrik analiz ve kalite kontrol adımlarının ayrıntıları Cilt 2-Bölüm 2 ve Bölüm 3'te tanımlanmıştır.

Güneş gözlüklerine ilişkin ilk aşama testleri ve yayın çalışması daha önce yapıldığından, bu ürün grubu araştırmaya ikinci aşamada dâhil edilecektir.

CİLT 2 – BÖLÜM 2

Uluslararası Standartlar ve Laboratuvar Metodolojisi

Bu bölüm, çalıştay kapsamında planlanan laboratuvar çalışmalarının teknik altyapısını ve ilgili ulusal/uluslararası standartlara ilişkin genel değerlendirmeleri içermektedir. Burada yer alan standart açıklamaları bilgilendirme amaçlı olup, resmi standart metninin yerine geçmez.

İlgili Standartlar

TS EN ISO 12311: Güneş gözlükleri ve benzeri ürünlerde kullanılacak deney yöntemleri.

TS EN ISO 12312-1: Genel kullanım amaçlı güneş gözlükleri için performans gerekleri.

ISO 8980 serisi: Kesilmemiş bitmiş oftalmik lenslerin optik ve fiziksel özellikleri.

EN ISO 16321 serisi: Mesleki kullanıma yönelik göz ve yüz koruyucularına ilişkin gerekler.

Not: Standardın güncel baskısı, kapsamı ve uygulanabilir maddeleri çalışma başlamadan önce TSE/ISO kayıtlarından doğrulanacak; bu özet resmî standart metninin yerine kullanılmayacaktır.

Planlanan Laboratuvar Metodolojisi

Katılımcılar tarafından ilk aşamada spektrofotometrik analizlerin uygulanması uygun görülmüştür. Planlanan ölçümlerde UV geçirgenliği, görünür ışık geçirgenliği ve mavi ışık spektral geçirgenliğinin karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi hedeflenmiştir.

Önerilen Çalışma Akışı

Numune planı: Örneklem büyüklüğü güç/duyarlılık analizi ve piyasa çeşitliliği dikkate alınarak çalışma protokolünde önceden belirlenecek; marka, model, fiyat grubu, ürün beyanı ve satış kanalı ölçütlerine göre tabakalı bir seçim yapılacaktır. Numuneler kör kodlanacak, seçim ve dışlama ölçütleri raporlanacaktır.

Ölçüm planı: Cihazın dalga boyu doğruluğu ve fotometrik doğruluğu sertifikalı referans materyalle kontrol edilecek; her numunede en az üç tekrarlı ölçüm yapılarak ortalama, dağılım ve ölçüm belirsizliği raporlanacaktır. Ölçüm aralığı, bant genişliği, tarama adımı, referans spektrum ve kalite kontrol ölçütleri protokolde sabitlenecektir.

Analiz planı: UV ve görünür ışık geçirgenliğine ek olarak, ürün beyanına uygun tanımlı bantlardaki spektral geçirgenlik raporlanacak; fotobiyolojik risk değerlendirmesi yapılacaksa ilgili standartta tanımlanan ağırlıklandırma fonksiyonu ayrıca uygulanacaktır. Klinik yarar sonucu, yalnızca optik geçirgenlik ölçümünden türetilmeyecektir.

Numunelerin temini ve kodlanması

Görsel ön inceleme ve kayıt

Spektrofotometrik ölçümlerin gerçekleştirilmesi

Sonuçların standartlarla karşılaştırılması

Verilerin raporlanması ve ikinci aşama test planının oluşturulması

Çalıştay Kararı

Bilimsel çalışmaların üniversiteler arası iş birliği içerisinde sürdürülmesi, ikinci aşamada test çeşitliliğinin artırılması ve elde edilecek bulguların akademik yayın hazırlıklarında kullanılması yönünde görüş birliğine varılmıştır.

CİLT 2 – BÖLÜM 3

Üç Aşamalı Laboratuvar Araştırma Planı

Çalıştay kapsamında mavi ışık korumalı gözlük camları ve güneş gözlüklerine ilişkin bilimsel değerlendirmelerin nesnel verilerle desteklenmesi amacıyla üç aşamalı bir araştırma planı oluşturulmuştur. Plan; laboratuvar analizleri, standartlara uygun teknik değerlendirmeler ve akademik yayın hazırlıklarından oluşmaktadır.

Aşama 1 – Spektrofotometrik Analizler

İlk aşamada farklı marka ve özelliklerdeki numunelerin 15 Temmuz 2026 tarihine kadar temin edilmesi ve İzmir Ekonomi Üniversitesi Öğr. Gör. Hasan Durmuş koordinasyonunda spektrofotometrik analizlere başlanması planlanmıştır.

Aşama 2 – İleri Teknik Değerlendirme

İkinci aşamada Biyokimyager Dr. Emir Özçalışkan koordinasyonunda uygulanabilecek ilave test yöntemlerinin, ilgili ISO/EN standartlarının ve çalışmaların yürütülebileceği laboratuvarların belirlenmesine yönelik hazırlıkların sürdürülmesi kararlaştırılmıştır.

Aşama 3 – Akademik Yayın ve Bilimsel Görüş

Üçüncü aşamada Ege Üniversitesi, İzmir Ekonomi Üniversitesi, İzmir Tınaztepe Üniversitesi ve Konak Üniversitesi öğretim üyeleri ile optisyonluk programı öğrencilerinin katkısıyla akademik yayın hazırlıklarına başlanması hedeflenmiştir. Laboratuvar çalışmalarının tamamlanmasının ardından Türk Oftalmoloji Derneğinden bilimsel değerlendirme talep edilmesi planlanmıştır.

Beklenen Çıktılar

Karşılaştırmalı laboratuvar veri seti

Ulusal ve uluslararası standartlarla uyum analizi

Bilimsel makale taslağı

Resmî kurumlara sunulabilecek teknik rapor

Ulusal çalışma komisyonlarına bilimsel katkı

CİLT 2 – BÖLÜM 4

Bilimsel Literatürün Değerlendirilmesi ve Çalıştayın Araştırma Katkısı

Bu bölümde çalıştay kapsamında planlanan araştırmaların bilimsel arka planı özetlenmiştir. Literatürde mavi ışık filtreli gözlük camları ve güneş gözlüklerinin optik performansı, UV koruması ve kullanıcı güvenliği üzerine çok sayıda çalışma bulunmakla birlikte; ürünlerin üretici beyanlarının bağımsız laboratuvar analizleriyle karşılaştırıldığı çalışmaların sınırlı olduğu değerlendirilmiştir.

Literatürde Öne Çıkan Konular

UV korumasının göz sağlığındaki önemi.

Mavi ışık filtrelerinin spektral geçirgenlik özellikleri.

Laboratuvar ölçümlerinin standartlaştırılmasının gerekliliği.

Bağımsız testlerin tüketici güveni ve ürün doğrulamasındaki rolü.

Akademi-meslek örgütü iş birliklerinin bilimsel çıktılara katkısı.

Çalıştayda Planlanan Araştırmanın Katkısı

Katılımcılar, planlanan laboratuvar çalışmalarının yalnızca teknik uygunluğu değerlendirmekle sınırlı kalmayacağını; aynı zamanda elde edilecek verilerin ulusal mevzuat çalışmaları, eğitim faaliyetleri ve bilimsel yayınlar için altyapı oluşturabileceğini değerlendirmiştir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalıştayda planlanan araştırma bir başlangıç çalışması niteliğindedir. Numune çeşitliliği, ölçüm cihazlarının teknik özellikleri ve analiz kapsamı doğrultusunda elde edilecek sonuçların gelecekte daha geniş örneklemlerle çalışmalarla desteklenmesi önerilmiştir.

Geleceğe Yönelik Öneriler

Çok merkezli laboratuvar iş birliklerinin geliştirilmesi.

Farklı ürün gruplarının aynı metodolojiyle karşılaştırılması.

Uluslararası akredite laboratuvarlarla ortak çalışmalar yürütülmesi.

Sonuçların hakemli bilimsel dergilerde yayımlanması.

Türk Oftalmoloji Derneği ve üniversitelerle sürdürülebilir bilimsel iş birliği kurulması.

CİLT 2 – BÖLÜM 5

Laboratuvar Veri Yönetimi ve Bilimsel Dayanak

Bu bölüm, çalıştay kapsamında planlanan laboratuvar çalışmalarında kullanılacak veri yönetimi yaklaşımını ve değerlendirmelerin bilimsel dayanaklarını özetlemektedir.

Bilimsel Dayanak

Çalıştay katılımcıları, mavi ışık filtreli gözlük camları ve güneş gözlüklerinin performansının yalnızca üretici beyanlarıyla değil, bağımsız laboratuvar ölçümleriyle değerlendirilmesi gerektiği görüşünü benimsemiştir. Spektrofotometrik analizler ile UV geçirgenliği, görünür ışık geçirgenliği ve mavi ışık spektral geçirgenliğinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi planlanmıştır.

Laboratuvar Veri Yönetimi İlkeleri

Her numuneye benzersiz bir kod verilmesi ve izlenebilirliğin sağlanması.

Ham verilerin değiştirilmeksizin arşivlenmesi.

Tekrarlı ölçümlerle sonuçların doğrulanması.

Sonuçların ilgili standartlarla karşılaştırmalı değerlendirilmesi.

Bu bölümde yararlanılan bilimsel kaynaklar, standartlar ve ilgili mevzuatın tam künyeleri raporun sonunda yer alan “Bilimsel Kaynakça ve Standartlar” ile “Hukuki ve Mevzuat Dayanakları” bölümlerinde verilmiştir.

CİLT 3 – BÖLÜM 1

Aile Hekimliğinde Görme Taramaları: Halk Sağlığı Perspektifi

Bu bölüm, çalıştayın ikinci bilimsel oturumunda ele alınan aile hekimliğinde görme taramaları konusuna ilişkin değerlendirmeleri özetlemektedir. Tartışmalar; halk sağlığı yaklaşımı, erken tanı, ilk basamak sağlık hizmetlerinin rolü ve göz hastalıkları uzmanına uygun yönlendirme ilkeleri çerçevesinde yürütülmüştür.

Halk Sağlığı Yaklaşımı

Katılımcılar, önlenabilir görme kayıplarının azaltılmasında erken farkındalık ve tarama programlarının önemine dikkat çekmiştir. Görme taramalarının amacı, tanı koymak değil; riskli bireyleri belirleyerek ileri değerlendirme için uygun sağlık kuruluşlarına yönlendirmektir.

2019/17 Sayılı Ulusal Görme Tarama Programı

Türkiye verisi gereksinimi: Hedef yaş gruplarındaki tarama kapsamı, yönlendirme oranı, doğrulanmış görme bozukluğu sıklığı ve hizmete erişim farkları resmî ulusal/yerel veri kaynaklarından temin edilmeden etki büyüklüğü hakkında kesin çıkarım yapılmayacaktır. Pilot çalışmanın gerekçesi ve örnekleme bu başlangıç verilerine dayandırılacaktır.

Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 2019/17 Sayılı Ulusal Görme Tarama Programı Genelgesi çalıştayda değerlendirilmiş; aile hekimlerinin belirli yaş gruplarında yürüttüğü görme taramalarının halk sağlığı uygulamalarının önemli bir bileşeni olduğu ifade edilmiştir.

Çalıştay Değerlendirmeleri

- Tarama ile tanı kavramlarının birbirinden ayrılması gerektiği,
- Aile hekimlerinin tam kapsamlı göz muayenesi yerine ön değerlendirme ve yönlendirme rolü üstlenmesinin uygun olduğu,
- Aile hekimlerinin tek başına görme eşeli ile her durumda ön taramasının yeterli olmayabileceği,taşınabilir otorefraktometre ile desteklenmesi gerektiği,
- Taşınabilir otorefraktometre gibi teknolojilerin uygulanabilirliğinin araştırılması gerektiği,
- Göz hastalığı şüphesi bulunan bireylerin göz hastalıkları uzmanına yönlendirilmesinin esas olduğu.
- İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve İl Sağlık Müdürlüğü iş birliği içerisinde, gerekli izinler ve belirlenecek bilimsel protokol çerçevesinde, ilköğretim çağındaki çocuklara yönelik okullarda görme ön taraması yapılmasının değerlendirilmesi.
- Okula kayıt süreçlerinde göz muayenesi veya görme taraması sonucunun aranmasına yönelik uygulamanın hukuki, idari ve halk sağlığı yönleriyle ilgili kurumlarca değerlendirilmesinin önerilmesi.

CİLT 3 – BÖLÜM 2

Mobil Otofrefraktometre Sistemleri ve Ön Değerlendirme Teknolojileri

Bu bölümde, çalıştayda değerlendirilen taşınabilir otofrefraktometre sistemleri ve ilk basamak sağlık hizmetlerinde kullanılabilecek ön değerlendirme teknolojileri ele alınmaktadır. Değerlendirmeler, tanı koymaya değil, görme taramalarının etkinliğini artırmaya yönelik bilimsel ve teknik yaklaşımlar çerçevesinde yapılmıştır.

Snellen Eşelinin Rolü ve Sınırlılıkları

Snellen eşeli görme keskinliğinin temel değerlendirilmesinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Bununla birlikte tek başına refraksiyon kusurlarını ortaya koymaz. Bu nedenle çalıştay katılımcıları, eşelin tarama programlarının bir bileşeni olarak değerlendirilmesi gerektiğini, gerektiğinde teknolojik cihazlarla desteklenebileceğini ifade etmiştir.

Mobil Otofrefraktometrelerin Olası Katkıları

Kanıt sınırı: Taşınabilir otofrefraktometrelerin duyarlılık ve özgüllüğü; yaş grubu, siklopleji kullanımı, yönlendirme eşiği, cihaz ve referans muayeneye göre değişebilir. Bu rapor belirli bir cihaz için doğrulanmış performans değeri ileri sürmemektedir. Kullanım önerisinden önce, göz hastalıkları uzmanının referans muayenesine karşı cihaz bazlı doğrulama yapılmalıdır.

Kırsal ve sağlık hizmetine erişimi sınırlı bölgelerde tarama kapasitesini artırabilmesi

Okul ve toplum taramalarında hızlı ön değerlendirme sağlayabilmesi

Evde sağlık hizmetlerinde kullanılabilmek potansiyeli

Riskli bireylerin göz hastalıkları uzmanına yönlendirilmesine katkı sunabilmesi

Yerli Cihaz Önerisinin Değerlendirilmesi

Mevcut durum: Söz konusu cihaz için çalıştay kapsamında henüz bağımsız teknik veya klinik doğrulama yapılmamıştır. Cihaza ilişkin ifadeler bir uygunluk ya da etkinlik kararı değil, değerlendirme sürecinin başlatılmasına yönelik öneridir.

Çalıştayda bir aile hekimi tarafından TÜBİTAK'a proje olarak sunulmuş yerli ön muayene cihazı hakkında bilgi paylaşılmıştır. Katılımcılar, cihazın teknik belgelerinin Bilim ve Eğitim Komisyonu Üyesi ve Türk Oftalmoloji Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Doç. Dr. Elif Demirkılınç tarafından bilimsel açıdan incelenmesinin uygun olacağı görüşünde birleşmiştir. Bu değerlendirmenin ardından cihazın kullanım alanı, teknik yeterliliği ve olası katkıları hakkında akademik görüş oluşturulması planlanmıştır.

Uluslararası Yaklaşım

Dünya Sağlık Örgütü ve çeşitli uluslararası sağlık kuruluşları, görme taramalarında erken farkındalık ve uygun yönlendirmenin önemini vurgulamaktadır. Çalıştayda da teknolojik cihazların, klinik muayenenin yerine geçmek amacıyla değil, tarama süreçlerini destekleyici araçlar olarak değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Çalıştay Ara Kararları

Mobil tarama teknolojilerinin bilimsel açıdan değerlendirilmesi

Yerli cihazın teknik incelemesinin tamamlanması

Halk sağlığını önceleyen pilot uygulamaların araştırılması

Sonuçların ilgili kurumlar ve akademik çevrelerle paylaşılması

CİLT 3 – BÖLÜM 3

Disiplinler Arası İş Birliği ve Pilot Uygulama Modeli

Bu bölümde çalıştay kapsamında aile hekimliği, göz hastalıkları, optisyenlik ve akademik kurumlar arasında önerilen iş birliği modeli ele alınmaktadır. Amaç, toplum göz sağlığının güçlendirilmesine yönelik bilimsel temelli ve koordineli bir yaklaşım geliştirilmesidir.

Önerilen İş Birliği Modeli

Birinci basamakta görme taramalarının standart protokoller çerçevesinde yürütülmesi.

Şüpheli olguların göz hastalıkları uzmanına yönlendirilmesi.

Optisyenlik mesleğinin görsel yardımcı ürünler konusunda teknik danışmanlık rolünün güçlendirilmesi.

Üniversiteler tarafından bilimsel değerlendirme ve veri analizlerinin yürütülmesi.

Pilot Uygulama Önerisi

Katılımcılar, bilimsel etik kurallarına ve yürürlükteki mevzuata uygun olmak kaydıyla, belirlenecek bir bölgede pilot görme taraması uygulamasının planlanabileceğini değerlendirmiştir. Bu pilot uygulamada kullanılacak yöntemlerin önceden tanımlanması, veri güvenliğinin sağlanması ve sonuçların akademik olarak analiz edilmesi önerilmiştir.

Veri Toplama ve Değerlendirme

Pilot uygulamada hedef nüfus, dâhil etme/dışlama ölçütleri, örneklem büyüklüğü, tarama testi ile aile hekimi ve göz hastalıkları uzmanı tarafından yapılacak referans değerlendirme önceden tanımlanacaktır. Yaş grubu bazında duyarlılık, özgüllük, pozitif/negatif öngörü değerleri, yönlendirme oranı ve değerlendirilemeyen test oranı hesaplanacaktır. Veri seti anonimleştirilecek; cihaz, uygulayıcı ve merkez bazlı kalite göstergeleri ile eksik veri yönetimi raporlanacaktır.

Bilimsel ve Etik İlkeler

Çalıştay katılımcıları, olası saha çalışmalarının ilgili etik kurullardan gerekli izinler alındıktan sonra yürütülmesi, kişisel verilerin korunmasına ilişkin mevzuata uyulması ve elde edilen bulguların anonimleştirilerek raporlanması gerektiğini vurgulamıştır.

Bölüm Sonucu

Disiplinler arası iş birliğinin güçlendirilmesi ve bilimsel yöntemlerle desteklenen pilot uygulamaların geliştirilmesi, çalıştayın temel önerileri arasında yer almıştır.

CİLT 3 – BÖLÜM 4

Uluslararası Görme Tarama Programlarının Değerlendirilmesi ve Türkiye İçin Öneriler

Bu bölümde, çalıştay kapsamında uluslararası görme tarama yaklaşımları genel hatlarıyla değerlendirilmiş ve Türkiye açısından çıkarımlar ele alınmıştır.

1. Giriş

Görme bozuklukları ve önlenabilir görme kayıpları, erken tanı ve uygun yönlendirme ile önemli ölçüde azaltılabilmektedir. Bu nedenle toplum temelli görme taramaları birçok ülkede halk sağlığı uygulamalarının bir parçası olarak yürütülmektedir.

2. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) Yaklaşımı

WHO, önlenabilir görme kayıplarının azaltılması, erken tanının yaygınlaştırılması ve birinci basamak sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesini temel hedefler arasında değerlendirmektedir. Taramaların amacı tanı koymak değil, riskli bireyleri belirleyerek uygun sağlık kuruluşlarına yönlendirmektir.

3. Uluslararası Uygulamalar

Çeşitli ülkelerde uygulanan modeller; standart tarama protokolleri, eğitimli sağlık personeli, kayıt sistemleri ve gerektiğinde uzman hekime sevk esasına dayanmaktadır. Çalıştay katılımcıları bu uygulamaların Türkiye'nin sağlık sistemi ve mevzuatı dikkate alınarak değerlendirilmesi gerektiği görüşünü paylaşmıştır.

4. Türkiye Açısından Değerlendirme

Katılımcılar, Ulusal Görme Tarama Programının önemli bir altyapı oluşturduğunu; gelişen teknolojiler, dijital kayıt sistemleri ve akademik iş birliklerinin gelecekte bilimsel çalışmalarla desteklenebileceğini değerlendirmiştir.

5. Çalıştayın Bilimsel Katkısı

Üniversiteler, meslek kuruluşları ve ilgili uzmanlık alanlarının ortak çalışmasıyla elde edilecek verilerin hem halk sağlığı uygulamalarına hem de gelecekteki mevzuat çalışmalarına katkı sağlayabileceği ifade edilmiştir.

6. Sonuç ve Öneriler

Görme taramalarında uluslararası bilimsel gelişmeler düzenli olarak izlenmelidir.

Üniversiteler ile meslek kuruluşları arasındaki akademik iş birliği güçlendirilmelidir.

Bilimsel araştırmalar etik ilkeler doğrultusunda yürütülmelidir.

Pilot çalışmaların sonuçları ulusal düzeyde değerlendirilmelidir.

Toplum göz sağlığını destekleyen uygulamalar bilimsel kanıtlarla geliştirilmelidir.

Elde edilen bulgular ilgili kamu kurumları ve bilimsel kuruluşlarla paylaşılmalıdır.

Bölüm Sonucu

Çalıştay katılımcıları, uluslararası yaklaşımlar ve mevcut ulusal uygulamalar ışığında, erken tanıyı destekleyen, disiplinler arası iş birliğini esas alan ve bilimsel kanıta dayalı çalışmaların sürdürülmesi konusunda görüş birliğine varmıştır.

CİLT 4 – BÖLÜM 1

Kontakt Lenslerin Tıbbi Cihaz Niteliği ve Göz Sağlığı Açısından Değerlendirilmesi

Bu bölüm, çalıştay kapsamında kontakt lenslerin göz sağlığı açısından önemi, tıbbi cihaz niteliği ve güvenli kullanımına ilişkin bilimsel değerlendirmeleri içermektedir.

1. Giriş

Kontakt lensler, görme kusurlarının düzeltilmesi amacıyla kullanılan, doğrudan kornea yüzeyi ile temas eden ürünlerdir. Göz dokusu ile sürekli temas etmeleri nedeniyle seçim, uygulama, kullanım eğitimi, hijyen ve takip süreçleri büyük önem taşımaktadır. Çalıştayda kontakt lensler yalnızca ticari bir ürün olarak değil, göz sağlığını doğrudan etkileyen bir ürün grubu olarak değerlendirilmiştir.

2. Kontakt Lenslerin Tıbbi Cihaz Niteliği

Katılımcılar; kontakt lenslerin göz dokusu ile doğrudan temas etmesi, steril kullanım gerektirmesi, kişiye özgü uygulanması ve yanlış kullanımında ciddi komplikasyonlara yol açabilmesi nedeniyle tıbbi cihaz niteliğinde değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Güvenli kullanımın; doğru ürün seçimi, kullanıcı eğitimi, bakım prosedürleri ve düzenli göz muayenesini kapsayan bütüncül bir süreç olduğu vurgulanmıştır.

3. Halk Sağlığı Açısından Önemi

Mikrobiyal keratit

Korneal ülser

Korneal infiltratlar

Dev papiller konjonktivit

Korneal neovaskülarizasyon

Kornea ödemi

Kalıcı görme kaybı

Bu nedenle kontakt lens kullanımının halk sağlığını ilgilendiren bir süreç olduğu değerlendirilmiştir.

4. Kullanıcı Eğitiminin Önemi

Hijyen kuralları

Dezenfeksiyon yöntemleri

Kullanım süresi

Saklama koşulları

Kontrol muayeneleri

Katılımcılar, kullanıcı bilgilendirmesinin kontakt lens kullanma sürecinin ayrılmaz bir parçası olduğu görüşünde birleşmiştir.

5. Bilimsel Literatürde Durum

Epidemiyolojik bağlam: Çalışmalar arasında ürün ve kullanım biçimine göre farklılık bulunmakla birlikte, kontakt lensle ilişkili mikrobiyal keratit için yıllık insidans günlük kullanılan yumuşak lenslerde yaklaşık 1,9–4,1/10.000 kullanıcı; gece veya uzatılmış kullanımda ise daha yüksek düzeylerde bildirilmiştir. Stapleton ve ark. (2008), günlük kullanılan yumuşak lenslerde 1,9/10.000, gece kullanılan silikon hidrojel lenslerde 25,4/10.000 kullanıcı-yıl oranı bildirmiştir. Bu değerler Türkiye'ye doğrudan genellenmemeli; ulusal veri gereksinimini destekleyen uluslararası karşılaştırma ölçütleri olarak ele alınmalıdır.

Literatürde kontakt lens kullanımına bağlı komplikasyonların önemli bölümünün uygunsuz kullanım, yetersiz hijyen, önerilen kullanım süresinin aşılması ve kontrol muayenelerinin aksatılması ile ilişkili olduğu bildirilmektedir. Bu nedenle güvenli kullanımın yalnızca ürün kalitesiyle değil, kullanıcı davranışlarıyla da doğrudan ilişkili olduğu değerlendirilmiştir.

6. Çalıştay Değerlendirmesi

Katılımcılar, kontakt lenslerin göz sağlığı açısından taşıdığı önem nedeniyle bilimsel çalışmaların artırılması, halkla doğrudan muhatap olan optisyenlerin kullanıcı eğitimi ve güvenli kullanım süreçlerindeki rolünün güçlendirilmesi ve elde edilen verilerin kamu kurumlarıyla paylaşılması konusunda görüş birliğine varmıştır.

Bölüm Sonucu

Çalıştay kapsamında yapılan değerlendirmeler doğrultusunda kontakt lenslerin; göz sağlığını doğrudan etkileyen, uygun kullanım eğitimi ve düzenli takip gerektiren tıbbi nitelikli ürünler olduğu değerlendirilmiştir.

CİLT 4 – BÖLÜM 2

Kontakt Lenslerin İnternet Ortamında Satışı ve Hukuki Değerlendirme

Bu bölümde çalıştay kapsamında kontakt lenslerin internet ortamında satışı; göz sağlığı, hasta güvenliği, mevcut mevzuat ve bilimsel yaklaşım çerçevesinde değerlendirilmiştir. Metin, çalıştay katılımcılarının görüşlerini yansıtan bir sonuç raporu niteliğindedir.

1. İnternet Satışının Halk Sağlığı Açısından Değerlendirilmesi

Katılımcılar, kontakt lenslerin göz ile doğrudan temas eden ürünler olması nedeniyle temin sürecinde kullanıcı eğitimi, doğru ürün seçimi ve düzenli takip süreçlerinin önemini vurgulamıştır. İnternet üzerinden gerçekleştirilen satışlarda bu süreçlerin her zaman aynı düzeyde sağlanamayabileceği değerlendirilmiştir.

2. Çalıştayda Tartışılan Risk Başlıkları

Yanlış ürün seçimi riski

Kullanıcı eğitiminin yetersiz kalabilmesi

Kontrol muayenelerinin aksaması

Uygun olmayan kullanım ve hijyen uygulamaları

Komplikasyon geliştiğinde geç sağlık kuruluşuna başvuru

3. Hukuki ve Mevzuata İlişkin Genel Değerlendirme

Katılımcılar, kontakt lenslere ilişkin düzenlemelerin 5193 sayılı Optisyenlik Hakkında Kanun, optisyenlik müesseseleri hakkında yönetmelik, tıbbi cihaz mevzuatı ve ilgili uluslararası düzenlemelerle birlikte bütüncül olarak ele alınması gerektiğini vurgulamıştır. Bu kapsamda gümrük ürün tanımları ile uluslararası uygulamaların karşılaştırmalı olarak incelenmesi ve mevzuat çalışmalarının bilimsel verilerle desteklenmesinin göz sağlığının korunmasına ve kamu yararına katkı sağlayacağı değerlendirilmiştir.

4. Türk Oftalmoloji Derneği ile Bilimsel İş Birliği

Kontakt lenslerin göz sağlığı üzerindeki etkilerine ilişkin bilimsel görüş oluşturulması amacıyla Türk Oftalmoloji Derneğinden resmî bilimsel değerlendirme talep edilmesi ve Kontakt Lens Birimi Sorumlusu Prof. Dr. Zeynep Özbek ile akademik iletişim kurulması çalıştayda karara bağlanmıştır.

CİLT 4 – BÖLÜM 3

Genel Kaynakça, Ekler ve Çalıştay Bildirgesi

Bu bölüm, çalıştay raporunun kapanış bölümünü oluşturmaktadır. Çalıştay sürecinde yararlanılan başlıca mevzuat ve bilimsel kaynaklar özetlenmiş, ekler listelenmiş ve nihai Çalıştay Bildirgesi sunulmuştur.

1. Bilimsel Kaynakça ve Standartlar

Lawrenson JG, Hull CC, Downie LE. Blue-light filtering spectacle lenses for visual performance, sleep, and macular health in adults. Cochrane Database of Systematic Reviews. 2023;8:CD013244. doi:10.1002/14651858.CD013244.pub2.

Mainster MA, Findl O, Dick HB, Desmettre T, Ledesma-Gil G, Curcio CA, Turner PL. The Blue Light Hazard Versus Blue Light Hype. American Journal of Ophthalmology. 2022;240:51–57. doi:10.1016/j.ajo.2022.02.016.

O'Hagan JB, Khazova M, Price LLA. Low-energy light bulbs, computers, tablets and the blue light hazard. Eye. 2016;30(2):230–233. doi:10.1038/eye.2015.261.

Stapleton F, Keay L, Edwards K, et al. The incidence of contact lens-related microbial keratitis in Australia. Ophthalmology. 2008;115(10):1655–1662. doi:10.1016/j.ophtha.2008.04.002.

Fleiszig SMJ, Kroken AR, Nieto V, et al. Contact lens-related corneal infection: intrinsic resistance and its compromise. Progress in Retinal and Eye Research. 2020;76:100804. doi:10.1016/j.preteyeres.2019.100804.

World Health Organization. World report on vision. Geneva: WHO; 2019. ISBN 978-92-4-151657-0.

TS EN ISO 12311 – Kişisel göz koruması: Güneş gözlükleri ve benzeri ürünler için deney yöntemleri

TS EN ISO 12312-1 – Göz ve yüz koruma: Genel kullanım amaçlı güneş gözlükleri için gerekler

ISO 8980 serisi – Oftalmik optik: Kesilmemiş bitmiş gözlük camları.

EN ISO 16321 serisi – Mesleki kullanıma yönelik göz ve yüz koruma.

2. Hukuki ve Mevzuat Dayanakları

5193 sayılı Optisyenlik Hakkında Kanun.

Optisyenlik Müesseseleri Hakkında Yönetmelik.

Sağlık Bakanlığı 2019/17 sayılı Ulusal Görme Tarama Programı Genelgesi.

Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin (AB) 2017/745 sayılı Tıbbi Cihaz Tüzüğü (MDR).

Çalıştay Fotoğrafları

Çalıştayın Temel Çıktıları

1. Üç aşamalı laboratuvar çalışma planının sürdürülmesi.
2. Spektrofotometrik analizlerin üniversite iş birliğiyle başlatılması.
3. ISO/EN standartlarının bilimsel açıdan değerlendirilmesi.
4. Aile hekimliğinde görme taramalarının halk sağlığı perspektifiyle ele alınması.
5. İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve İl Sağlık Müdürlüğü iş birliği içerisinde, gerekli izinler ve belirlenecek bilimsel protokol çerçevesinde, ilköğretim çağındaki çocuklara yönelik okullarda görme ön taraması yapılmasının değerlendirilmesi
6. Okula kayıt süreçlerinde göz muayenesi veya görme taraması sonucunun aranmasına yönelik uygulamanın hukuki, idari ve halk sağlığı yönleriyle ilgili kurumlarca değerlendirilmesinin önerilmesi.
7. Kontakt lensler, mavi ışık korumalı camlar ve güneş gözlüklerine ilişkin bilimsel görüş için Türk Oftalmoloji Derneği ile iş birliği kurulması.
8. Üniversiteler ve meslek kuruluşları arasında ortak araştırma kültürünün geliştirilmesi.

Çalıştay Bildirgesi

1. Göz sağlığını ilgilendiren düzenlemeler bilimsel kanıtlar temelinde geliştirilmelidir.
2. Üniversiteler, meslek kuruluşları ve ilgili uzmanlık dernekleri arasındaki iş birliği güçlendirilmelidir.
3. Mavi ışık korumalı camlar ve güneş gözlüklerine yönelik laboratuvar çalışmaları sürdürülmelidir.
4. Kontakt lenslerin güvenli kullanımına yönelik bilimsel araştırmalar desteklenmelidir.
5. Toplum göz sağlığını önceleyen tarama ve eğitim faaliyetleri yaygınlaştırılmalıdır.
6. Elde edilen bilimsel veriler ulusal komisyonlar ve ilgili kamu kurumlarıyla paylaşılmalıdır.
7. Çalıştayın düzenli aralıklarla tekrarlanması ve sonuçlarının izlenmesi önerilmektedir.
8. Türk Oftalmoloji Derneği ile akademik iş birliği geliştirilmelidir.

Kapanış

Bu rapor, 07 Temmuz 2026 tarihinde gerçekleştirilen Göz Sağlığı ve Optisyenlik  alıştayı kapsamında oluşturulan ortak değerlendirmeleri bilimsel ve kurumsal bir çerçevede kayıt altına almak amacıyla hazırlanmıştır. Raporun, göz sağlığının geliştirilmesine, optisyenlik mesleğinin bilimsel altyapısının güçlendirilmesine ve ilgili kurumlar arasındaki iř birliğine katkı sağlaması temenni edilmektedir.